

**A muller no mundo
laboral**

5

INTRODUCCIÓN

Na exposición de motivos da Lei Orgánica 3/2007 do 22 de marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 1/01/2015) dise:” O artigo 14 da Constitución Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa banda o artigo 9.2 consagra a obrigaón dos poderes públicos de promover as condicións para a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos”.

A igualdade é, así mesmo, un principio fundamental na U.E., no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e ás condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar, mostra que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV desta Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas condicións de traballo e contéplase especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de máis de 250 traballadores/as.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e asequibilidade dos servizos para o coidado de fillos e outras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non só en España e Europa, senón no resto do mundo. A OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número de mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres en paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por baixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é máis baixa que a das mulleres europeas. A taxa de paro feminino, que tende a reducir distancias co masculino, segue sendo elevada.

As diferenzas salariais entre home e mulleres na media da U.E fóronse reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só mantéñense unhas grandes diferenzas salariais, por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducido.

Ao longo deste capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en

determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Mais complicado parece que desapareza o “teito de cristal” ou “chan pegañento”: barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas polos homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1 A MULLER NA POBOACIÓN GALEGA

Neste capítulo atenderemos o mercado de traballo de Galicia desde a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega.

As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co **cadro 5.1**. De cada 100 homes que hai en Galicia en 2014, hai 107,3 mulleres; o dato na Coruña é de 108, en Lugo de 106, en Ourense de 107,8 e en Pontevedra de 106,6 (todos moi por encima da media española: 103,4).

Cadro 5.1

**Poboación de Galicia e España.
Por sexo e provincias. Padrón municipal a 1 de Xaneiro de
2014**

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	46.464.053	22.843.719	23.620.334
Galicia	2.748.695	1.325.657	1.423.038
A Coruña	1.132.735	544.075	588.660
Lugo	342.748	166.325	176.423
Ourense	322.293	155.090	167.203
Pontevedra	950.919	460.167	490.752

Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de habitantes

No **cadro 5.2** constatamos que no ano 2013 había na Unión Europea aproximadamente 51,20% de mulleres (o dato varía lixeiramente segundo consideremos a Eurozona ou a UE).

Cadro 5.2

**Poboación España e U.E.
% de mulleres 2011/2014**

	2011	2012	2013	2014
EU 28	51,17	51,17	51,18	51,20
EU 27	51,16	51,16	51,17	-
EU 18	51,14	51,14	50,96	-
España	50,66	50,71	50,74	50,81

Fonte: EUROSTAT

A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total en cada unha das comunidades autónomas (e no total estatal) desde 1998 figura no **cadro 5.3**. Destacaremos que no ano 2014:

- A porcentaxe de Galicia (51,65%) supera en 0,8 puntos á media estatal.
- Este ano Galicia non ocupa o primeiro lugar en número de mulleres, sendo Asturias (52,18 %) e Madrid (51,98%), as que ocupan o primeiro e segundo posto.
- Murcia e Castela A Mancha (ademais das cidades autónomas: Ceuta e Melilla) teñen as menores porcentaxes.

Cadro 5.3

Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total.
Por comunidades autónomas. 2004-2014

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Andalucía	50,57	50,45	50,37	50,36	50,36	50,46	50,49	50,50	50,53	50,57	50,62
Aragón	50,31	50,19	50,16	49,93	49,93	49,92	50,13	50,14	50,21	50,27	50,43
Asturias	52,03	52,04	52,05	50,02	52,02	52,00	52,05	52,05	52,07	52,12	52,16
Baleares	49,95	49,89	49,86	49,63	49,63	49,69	49,87	49,91	49,97	50,11	50,17
Canarias	49,85	49,79	49,83	49,90	49,90	49,97	50,08	50,08	50,14	50,19	50,29
Cantabria	51,17	51,13	51,09	50,96	50,96	51,00	51,09	51,13	51,17	51,23	51,29
C. A Mancha	49,93	50,60	49,75	49,44	49,43	49,47	50,44	50,45	50,47	49,69	50,81
C. e León	50,63	49,81	50,57	50,37	50,36	50,38	49,57	49,58	49,59	50,54	49,78
Cataluña	50,59	50,42	50,33	50,29	50,29	50,32	50,49	50,50	50,58	50,68	50,77
C. Valenciana	50,44	50,30	50,19	50,14	50,13	50,19	50,33	50,33	50,36	50,44	50,55
Extremadura	50,27	50,25	50,26	50,24	50,24	50,33	50,33	50,34	50,34	50,36	50,38
Galicia	51,84	51,82	51,81	51,72	51,72	51,73	51,71	51,72	51,70	51,73	51,77
Madrid	51,68	51,58	51,59	51,53	51,53	51,54	51,72	51,73	51,83	51,91	51,98
Murcia	49,64	49,31	49,13	49,31	49,30	49,42	49,55	49,55	49,63	49,74	49,83
Navarra	50,05	50,03	50,00	49,98	49,98	49,97	50,05	50,06	50,13	50,20	50,30
País Vasco	51,03	51,03	51,08	51,09	51,09	51,09	51,17	51,16	51,19	51,24	51,28
A Ríoxa	49,85	49,61	49,55	49,50	49,50	49,59	49,96	49,97	50,07	50,27	50,44
Ceuta	48,95	49,10	49,14	49,12	49,11	49,01	48,81	48,81	48,88	48,85	49,97
Melilla	49,34	49,12	49,21	49,15	49,14	49,30	48,70	48,70	48,55	48,65	49,03
España	50,73	50,62	50,57	50,50	50,50	50,50	50,65	50,66	50,71	50,78	50,86

Fonte: INE. Padrón Municipal

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no **cadro 5.4**, que pon de manifesto que:

- Os homes son maioritarios nos sete grupos de menor idade (ata o grupo: 35-39, inclusive).
- As mulleres son maioritarias nos outros once grupos de idade e a diferenza a favor das mulleres vaise abrindo progresivamente a medida que avanzamos na idade.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos.

Cadro 5.4

**Poboación de Galicia.
Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2014**

Idade	Galicia		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres
0 - 4	106.321	55.153	51.168
5 - 9	113.999	58.899	55.100
10 - 14	107.377	55.429	51.948
15 - 19	104.473	53.833	50.640
20 - 24	121.471	62.107	59.364
25 - 29	142.978	72.158	70.820
30 - 34	187.259	94.658	92.601
35 - 39	226.347	113.728	112.619
40 - 44	217.432	108.889	108.543
45 - 49	209.485	103.774	105.711
50 - 54	198.834	98.161	100.673
55 - 59	184.665	90.392	94.273
60 - 64	168.102	81.615	86.487
65 - 69	166.588	79.128	87.460
70 - 74	137.992	63.174	74.818
75 - 79	125.692	53.830	71.862
80 - 84	114.619	45.187	69.432
85 - 89	67.594	23.504	44.090
90 - 94	29.318	8.634	20.684
95 - 99	7.353	1.741	5.612
100 e máis	1.328	286	1.042
Total	2.739.227	1.324.280	1.414.947

Fonte: INE. Padrón municipal

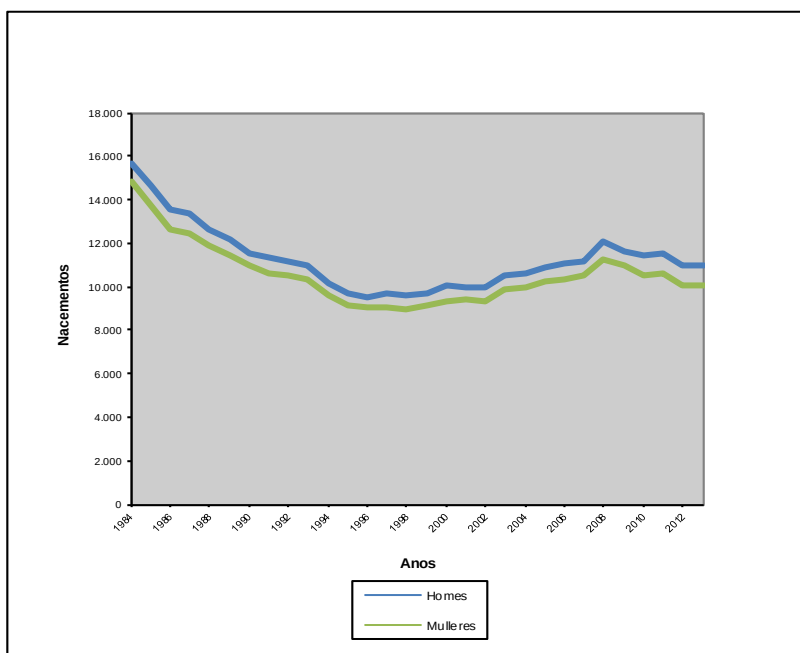
Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia aséntase en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no **cadro 5.5** que no último cuarto de século en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

- O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).
- A partir do ano 2003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira desde 1993) e a partir do ano 2005 o dos 21.000 nacementos.
- Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) pasouse na actualidade a 441 nenos máis que nenas en 2013.

Cadro 5.5

Nacemento segundo o sexo
nacido/a.1985-2013. Galicia.

Ano	Homes	Mulleres
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	11.075	10.317
2007	11.173	10.497
2008	12.036	11.245
2009	11.644	11.002
2010	11.443	10.507
2011	11.544	10.608
2012	10.990	10.099
2013	10.990	10.099

Fonte: INE. Movemento natural de poboación

No **cadro 5.6** compróbase que, a poboación estranxeira en Galicia só representa o 1,95% do total de España. Galicia é a cuarta Comunidade Autónoma por porcentaxe de mulleres estranxeiras sobre o total dos estranxeiros. Supera os 1,04 puntos a media estatal, despois de Asturias, Madrid e Cantabria.

Cadro 5.6

Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres
Por CC.AA. 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
España	43,66	47,83	47,86	48,13	48,53	48,84
Andalucía	43,31	47,86	47,92	48,16	48,64	48,64
Aragón	39,72	45,70	45,71	46,19	46,59	47,42
Asturias	44,49	50,80	50,81	50,77	51,70	51,62
Baleares	45,01	48,64	48,71	48,84	49,23	49,54
Canarias	45,89	49,25	49,26	49,41	49,53	49,66
Cantabria	42,71	49,29	49,36	49,77	40,17	50,31
Castela e León	42,79	47,59	47,64	47,84	48,51	48,90
Castela A Mancha	39,83	45,56	45,61	45,87	46,51	47,00
Cataluña	42,02	46,46	46,49	46,86	47,34	47,65
C. Valenciana	44,48	47,68	47,70	47,80	48,10	48,40
Estremadura	43,42	47,78	47,80	48,00	48,51	48,77
Galicia	44,75	49,61	49,66	49,31	49,63	49,88
Madrid	46,59	50,30	50,31	50,86	51,20	51,52
Murcia	40,57	44,09	44,12	44,48	44,93	45,18
Navarra	42,16	46,02	46,07	46,63	47,13	47,38
País Vasco	42,88	48,58	48,58	48,55	48,97	49,32
A Ríoxa	40,62	46,46	46,47	47,04	47,65	48,79
Ceuta	44,70	49,64	49,70	49,14	48,25	49,37
Melilla	42,99	46,52	46,61	46,32	46,69	48,80

Fonte: INE. Explotación Estadística del Padrón

5.2 MULLER E ACTIVIDADE ECONÓMICA DE MERCADO

5.2.1 Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica “de mercado”, posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo ademais dos labores do fogar o coidado dos nenos e nenas, das persoas discapacitadas, etc.).

A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso no último cuarto de século por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que podamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no capítulo anterior que as mulleres, a pesar de ser máis que os homes entre a poboación de polo menos 16 anos, son moitas menos na poboación activa (e moi especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva.

Podemos complementar ese cadro co **5.7**, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación. Destacaremos que no ano 2014:

Cadro 5.7

Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos. Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2013-2014

	Taxas de actividade		Taxas de desemprego	
	2013	2014	2013	2014
Ambos sexos				
A Coruña	54,90	54,50	20,00	18,40
Lugo	52,20	50,40	19,00	16,20
Ourense	47,20	48,20	23,20	20,60
Pontevedra	56,00	55,20	24,70	25,50
Homes				
A Coruña	60,00	60,00	21,20	18,80
Lugo	56,90	54,80	18,50	15,10
Ourense	51,10	51,40	23,00	21,40
Pontevedra	62,40	60,90	25,20	24,90
Mulleres				
A Coruña	50,20	49,60	18,60	18,00
Lugo	47,90	46,30	19,60	17,50
Ourense	43,60	45,20	23,50	19,70
Pontevedra	50,00	49,80	24,20	26,10

Fonte: INE, EPA do 4º trimestre

- A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia de Pontevedra (60,9%) e a menor é a das mulleres en Ourense (45,2%)
- A provincia con menor taxa de actividade masculina, Ourense (51,4%), está por encima en máis de 10 puntos porcentuais, da de Pontevedra. A que ten maior taxa de actividade feminina é Pontevedra (49,8%), seguida de A Coruña (49,6%). A taxa máis baixa está en Ourense con 45,2%.
- A taxa de actividade en Galicia, no grupo de mulleres só chega á 48,7% fronte ao 58,6% de homes.
- A taxa mais alta de desemprego no colectivo feminino e masculino atopámola en Pontevedra (25,5%) tanto no grupo de homes como no de mulleres.
- A taxa de desemprego máis baixa é a de Lugo cun 17,5% nos homes e un 15,1% en mulleres.

5.2.2.- Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudo no capítulo 4; para completar esa análise presentamos no **cadro 5.8** as taxas de actividade de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas. Destacaremos que:

- A taxa de actividade feminina no cuarto trimestre de 2014 está en Galicia 5 puntos porcentuais por baixo da media española.

- A taxa de actividade masculina de Galicia supera en case 10 puntos á feminina, pero está 7,33 puntos por baixo da media estatal para o grupo de homes.

Cadro 5.8

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2013-2014

	Varóns		Mulleres	
	2013	2014	2013	2014
España	65,48	65,95	53,75	53,90
Andalucía	65,51	66,22	51,96	52,74
Aragón	64,84	65,27	52,98	52,26
Asturias	57,28	56,94	47,24	46,84
Illas Baleares	67,61	69,26	55,83	57,31
Canarias	66,82	67,09	56,37	56,15
Cantabria	62,48	62,84	50,16	49,87
Castela A Mancha	66,19	66,37	52,00	51,04
Castela e León	60,67	61,28	48,92	48,72
Cataluña	67,90	68,24	57,49	57,28
C. Valenciana	65,31	65,68	53,48	52,49
Extremadura	61,55	63,29	47,73	47,86
Galicia	59,01	58,62	49,25	48,73
Madrid	68,87	70,28	58,59	59,90
Murcia	68,75	68,25	53,74	53,97
Navarra	66,19	65,29	54,72	53,93
País Vasco	62,59	62,99	51,75	52,91
A Ríoxa	66,02	65,52	54,26	53,07
Ceuta	67,04	71,56	46,74	49,39
Melilla	67,51	64,09	45,65	47,48

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2014
Unidades: Porcentaxe

O estudo da poboación inactiva realizado no último epígrafe do capítulo 4 completáremolo aquí focalizando na perspectiva de xénero. O **cadro 5.9** pon de manifesto que:

Cadro 5.9

Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2014

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacitado/a permanente	Perceptor/a pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
España	100	19,0	60,9	5,7	8,5	2,6	3,3
Andalucía	100	21,4	55,9	5,6	11,1	2,1	3,9
Aragón	100	17,7	67,4	3,9	7,5	1,2	2,2
Asturias	100	13,4	66,0	4,1	10,5	3,8	2,2
Baleares	100	17,8	53,3	12,8	3,8	3,3	9,1
Canarias	100	21,0	49,7	8,5	9,3	4,5	6,9
Cantabria	100	17,1	59,4	5,2	9,8	3,4	5,1
C. León	100	16,0	69,1	4,6	6,6	1,6	2,0
C. A Mancha	100	20,6	61,0	4,2	8,9	2,1	3,2
Cataluña	100	18,7	62,3	4,6	7,2	4,1	3,1
C. Valenciana	100	17,5	63,0	6,6	7,7	2,2	3,0
Extremadura	100	19,5	58,0	7,6	9,8	3,2	1,9
Galicia	100	15,5	62,8	5,8	9,9	3,2	2,7
Madrid	100	20,2	63,0	5,6	7,0	1,2	3,0
Murcia	100	22,9	55,4	5,1	11,8	2,6	2,2
Navarra	100	21,1	62,1	7,0	7,2	0,9	1,7
País Vasco	100	18,7	64,0	5,7	7,1	2,1	2,5
A Ríoxa	100	16,3	65,0	6,0	4,8	2,2	5,7
Ceuta	100	21,8	42,6	13,5	14,7	1,8	5,5
Melilla	100	33,2	35,9	1,7	11,9	6,7	10,7
Mulleres							
España	100	13,7	22,7	37,9	7,3	17,3	1,1
Andalucía	100	15,4	17,8	39,9	8,9	17,4	0,6
Aragón	100	13,1	21,0	38,9	7,3	18,8	1,0
Asturias	100	10,4	24,0	35,4	8,9	20,5	0,8
Baleares	100	14,3	26,2	37,6	3,4	15,0	3,6
Canarias	100	16,2	15,4	39,3	9,0	18,4	1,7
Cantabria	100	13,4	21,0	40,1	5,7	17,3	2,5
C. León	100	12,3	22,1	40,8	6,8	17,3	0,7
C. A Mancha	100	14,5	10,6	48,5	7,5	17,8	1,0
Cataluña	100	12,6	30,0	32,2	4,3	19,2	1,7
C. Valenciana	100	13,8	24,8	37,1	9,5	14,0	0,9
Extremadura	100	13,9	11,5	45,0	8,2	20,6	0,8
Galicia	100	11,8	33,8	28,9	7,1	17,6	0,9
Madrid	100	13,3	24,0	40,1	6,1	15,6	0,8
Murcia	100	16,6	20,3	37,7	12,1	12,3	0,9
Navarra	100	15,6	20,1	37,1	7,9	18,4	1,0
País Vasco	100	12,0	21,3	37,9	6,4	21,4	1,0
A Ríoxa	100	13,1	24,6	40,6	5,7	14,8	1,2
Ceuta	100	21,4	5,6	50,8	7,8	13,7	0,8
Melilla	100	20,1	10,5	42,6	5,5	14,6	6,7

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos/as que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar

Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre

- A principal situación de inactividade da muller galega deixa de ser "labores do fogar" (28,9%) e pasa ao primeiro posto "xubilación ou prexubilación" (33,8%).

- A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de xubilado ou prexubilado (co 62,8% dos inactivos), mentres que nas mulleres é de 33,8%. A pequena proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un traballo retribuído é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que ser muller de idade avanzada constitúase hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

- O 11,8% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende ao 15,9% entre os homes.

- O cobro das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores os/as cotizantes á Seguridade Social eran en proporción moi maioritaria os homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación é cinco veces maior que nos homes.

A desagregación en dous grupos de idade do **cadro 5.10** permítenos constatar que no máis novo (de 16 a 19 anos) as mulleres inactivas superan aos homes inactivos en 1.400 persoas mentres que a medida que avanzamos en idade, tamén o facemos en diferenza, ata chegar a unha diferenza de 20.900 inactivas máis no grupo de 55 a 64 anos e a 92.700 no tramo de >65 anos.

Cadro 5.10

Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2012 - 2014

	Total			De 16 a 19 anos			De 20 a 24 anos			De 25 a 34 anos			De 35 a 44 anos			De 45 a 54 anos			De 55 a 64 anos			De 65 e máis anos		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Homes	433,2	462,9	468,4	38,3	39,0	38,6	27,6	30,3	31,4	16,8	16,1	18,1	14,8	16,6	16,0	24,1	28,0	25,4	64,2	72,0	71,6	247,5	260,9	267,5
Mulleres	621,8	630,8	631,8	37,4	38,9	37,2	29,9	29,9	32,6	23,8	22,5	22,4	38,7	33,7	33,1	53,8	50,8	53,8	93,3	96,9	92,5	345,1	358,1	360,2
Galicia	1.055,0	1.093,7	1.100,2	75,7	77,9	75,8	56,1	60,2	64,0	40,6	38,6	40,5	53,5	50,3	49,1	77,9	78,8	79,2	157,5	168,9	164,1	592,6	619,0	627,7

Fonte INE

Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novas.

5.2.3.- Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) como a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das comunidades autónomas para o ano 2014 figura no **cadro 5.11**; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

- O 84,7% das mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 89,2%).

- A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agropesqueiro supera o dobre da media española de mulleres, mentres que nos homes non chega a duplicalo.

- A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente rechamante na construción, actividade na que só chega ao 1% de ocupación, case igual que a media estatal (1,1%).

Cadro 5.11

Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico,
comunidade autónoma e sexo. 2014

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía					
Homes	100,0	10,4	12,0	8,8	68,8
Mulleres	100,0	5,5	4,3	0,5	89,8
Aragón					
Homes	100,0	8,5	25,2	10,0	56,4
Mulleres	100,0	1,6	10,0	1,1	87,3
Asturias					
Homes	100,0	4,1	24,9	11,0	60,0
Mulleres	100,0	3,0	6,2	1,1	89,7
Baleares					
Homes	100,0	1,3	11,7	15,0	72,0
Mulleres	100,0	0,4	3,4	1,7	94,5
Canarias					
Homes	100,0	4,3	5,9	8,7	81,1
Mulleres	100,0	2,1	2,2	0,6	95,1
Cantabria					
Homes	100,0	4,0	24,5	9,8	61,6
Mulleres	100,0	1,9	7,3	1,4	89,4
C. León					
Homes	100,0	10,4	22,7	10,5	56,4
Mulleres	100,0	3,0	7,4	1,2	88,5
C. A Mancha					
Homes	100,0	10,3	20,2	10,0	59,5
Mulleres	100,0	2,5	8,0	1,1	88,4
Cataluña					
Homes	100,0	2,4	24,6	11,0	62,0
Mulleres	100,0	0,3	12,0	1,1	86,6
C. Valenciana					
Homes	100,0	5,2	23,1	10,1	61,6
Mulleres	100,0	1,5	10,4	1,1	87,0
Extremadura					
Homes	100,0	15,1	14,2	11,6	59,1
Mulleres	100,0	4,0	4,7	0,8	90,5
Galicia					
Homes	100,0	7,7	21,0	12,0	59,3
Mulleres	100,0	4,9	9,4	1,0	84,7
Madrid					
Homes	100,0	0,6	12,8	8,1	78,5
Mulleres	100,0	0,2	5,3	1,4	93,1
Murcia					
Homes	100,0	16,3	19,1	9,3	55,2
Mulleres	100,0	5,9	6,5	1,0	86,5
Navarra					
Homes	100,0	5,7	32,7	9,2	52,4
Mulleres	100,0	2,0	15,8	1,5	80,7
País Vasco					
Homes	100,0	1,9	31,8	8,8	57,5
Mulleres	100,0	0,6	6,5	1,5	91,3
A Ríoxa					
Homes	100,0	7,9	31,6	10,9	49,6
Mulleres	100,0	1,5	18,1	1,5	79,0
Ceuta					
Homes	100,0	0,6	4,1	6,9	88,4
Mulleres	100,0	-	1,9	2,6	95,5
Melilla					
Homes	100,0	-	4,7	7,5	87,9
Mulleres	100,0	-	2,2	0,0	97,8
España					
Homes	100,0	5,9	19,1	9,9	65,2
Mulleres	100,0	2,1	7,7	1,1	89,2

No capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina.

As taxas de paro en 2014 en cada unha das comunidades españolas e desagregación por sexos figuran no **cadro 5.12**, que mostra que:

- A taxa de paro das mulleres é 0,17 puntos superior á dos homes en Galicia e con 3,78 puntos de diferenza por baixo da media española.
- As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Ceuta, Andalucía e Estremadura.
- A taxa de desemprego feminino máis baixa a ten Navarra e o seu valor é 14,87%, seguida do País Vasco (16,25%).

Cadro 5.12

**Taxas de desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma. 2014**

	Homes	Mulleres
España	22,80	24,74
Andalucía	31,67	37,31
Aragón	15,46	22,53
Asturias	20,34	21,27
Baleares	19,92	17,64
Canarias	30,08	32,25
Cantabria	19,29	17,39
C. A Mancha	24,87	33,25
C. León	18,24	22,78
Cataluña	20,16	19,58
C. Valenciana	22,62	24,53
Estremadura	27,28	33,44
Galicia	20,79	20,96
Madrid	18,35	17,64
Murcia	25,26	29,78
Navarra	14,96	14,87
País Vasco	16,92	16,25
A Ríoxa	13,64	21,40
Ceuta	28,26	38,95
Melilla	21,59	39,87

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre

A desagregación por grupos de idade das taxas de desemprego de Galicia reflicte que:

- A taxa de desemprego en Galicia do estrato máis novo de mulleres (as menores de 25 anos) alcanzou o 20,99%, mentres que nas maiores de 25 anos chegou ao 21,77%.
- No grupo de homes esta taxa, para os menores de 25 anos (20,82%) é máis do dobre que para os maiores desa idade (18,15%)

Cadro 5.13

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2014

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	20,82	18,15
Mulleres	20,99	21,77

Datos decembro 2014

Fonte: SEPE

5.3 DEMANDAS DE EMPREGO E PARO REXISTRADO

Demandantes son os traballadores e traballadoras que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a procura dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional,...) ou pola obrigatoriedade de inscribirse para recibir unha prestación por desemprego ou subsidio.

Os/as demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así se calcula por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dunha traballador/a dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose un demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Demandantes inscritos sen dispoñibilidade.
- Demandantes de emprego non parados:
 - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego.
 - Demandantes ocupados ou con relación laboral.
 - Demandantes dun emprego específico.
 - Outros demandantes sen emprego/non ocupados.
- Demandantes de emprego parados.

Cadro 5.14**Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2014 en miles**

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	2,30	2,90	5,20
20 a 24	12,80	13,40	26,20
25 a 29	15,40	18,10	33,60
30 a 34	19,10	18,10	37,20
35 a 39	20,40	18,30	38,60
40 a 44	18,30	17,30	35,60
45 a 49	14,00	18,30	32,30
50 a 54	11,50	15,40	26,90
55 a 59	7,90	10,90	18,80
60 a 64	3,90	5,00	8,90
65 e mais	0,30	0,10	0,50
Total	125,90	137,80	263,80

Fonte: IGE-INE ENQUISA DE POBOACIÓN ACTIVA

As demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as en 2014 foron 251.918. Deles o 48,19% correspondía ao colectivo de homes (España 47,5%) e o 51,81% ao de mulleres (España 55,5%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres, son as de entre 35-44 anos (30,64%), e 25-34 (27,89%) as que máis demandas acumulan; mentres que no dos homes son os de 25-34 anos (26,35%) e 35-44 (25,24%).

O máis significativo é a diferenza do número de mulleres que demanda emprego sen conseguilo ao finalizar o ano 2014.

Cadro 5.15**Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2014.**

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
Analfabetos	0.2	0.4	0.6
Estudios primarios	10.1	13.8	23.9
etapa	48.7	74.1	122.8
etapa	29.2	28.6	57.8
Educación superior	43.0	27.8	70.8
Total	131,2	144,6	275,8

Miles de personas

Fonte IGE-INE

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciáveis xa que nos dous grupos, é o colectivo de “Educación secundaria 1º etapa”, os que acumulan o maior número de demandas pendentes de demandantes parados. As mulleres 37,12% e homes 51,24%. As mulleres con educación superior teñen un peor comportamento en canto ás demandas de emprego pendentes chegando ao 37,77%, fronte ao 19,22% de homes.

Cadro 5.16

Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2014

	Homes				Mulleres			
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
A Direct, e Xerent.	594	77	107	530	227	36	28	194
B Técnicos e prof. Saúde e Ensino	506	143	135	422	1.857	488	515	1.590
C Outros tec. Científicos e intelect.	2.835	573	585	2.265	3.988	800	750	2.964
D Técnicos profesionais de apoio	5.304	1.051	1.081	5.430	3.837	867	833	3.914
E Empregados oficina non públicos	1.851	448	474	1.867	5.568	1.350	1.491	5.705
F Empregados oficina públicos	344	59	76	303	1.613	273	357	1.543
G Trab. Servizos Restaur.e Comercio	3.199	807	926	3.198	12.510	3.548	3.539	13.877
H Trab. serv. Saúde	512	125	164	460	4.996	1.678	1.841	5.016
I Trab. serv. prot. e seg.	916	390	378	778	128	97	57	160
J Trab. Cualificados Agricul. Gande.	1.707	511	580	1.805	492	182	238	852
K Trab. cual. Construcción	10.606	2.594	2.527	10.484	130	30	32	135
L Trab. cual. industrias. Manufactu.	6.269	1.457	1.267	6.045	1.854	302	287	2.397
M Operador instal. y Maquin.	1.012	324	398	1.142	2.856	132	597	1.566
N Conductor operador maquin. móvil	3.698	1.480	1.411	3.867	166	58	50	288
O Traballa. non cualificado servizos	1.480	246	278	1.065	8.436	2.059	2.690	8.776
P Peóns Agricultura e construción	7.478	2.256	2.733	7.687	2.236	492	878	4.067
Q Ocupacións Militares	22	10	10	30	6	-	1	6
TOTAL	48.333	12.551	13.130	47.378	50.900	12.392	14.184	53.050

Fonte: SEPE

Por grupo principal de ocupación, as mulleres demandantes de emprego paradas, solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de servizos de restauración e comercio, 33.474 (25,659%).
- Traballadoras de non cualificadas de servizos, 21.961 (16,85%).
- Traballadoras de servizo saúde, 13.531.
- Empregada de oficina non público, 14.114.

No colectivo masculino, a profesión mais demandada segue sendo “Traballadores cualificados da construción” con 26.221 demandantes parados 21,6% (España 16,6%), seguida de peóns agrícolas e de construción con 21.452 demandantes 16,13%, estas seguen sendo profesións reservadas aos homes.

Cadro 5.17

Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2014

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
O Sen emprego anterior	13.428	6364	19.792
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	2.502	6.901	9.403
B Industrias extractivas	133	589	722
C Industrias manufactureiras	14.994	17.437	32.431
D Subministración enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A	47	161	208
E Subministración de auga, actividades de saneamento	322	759	1.081
F Construción	3.227	30.969	34.196
G Comer., repar. vehíc. motor, motocicl. e art. persoal	21.605	13.203	34.808
H Transporte e almacenamento	2.288	6.254	8.542
I Hostalaría	19.905	8.494	28.399
J Información e comunicacións	1.833	1.584	3.417
K Activid. Financeiras e de seguros	1.022	834	1.856
L Actividades inmobiliarias	526	276	802
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	5.959	3.775	9.734
N Actividades administrativas e servizos auxiliares.	14.441	10.025	24.466
O Admon. Pública e defensa; Seguridade social obrig.	7.007	7.050	14.057
P Educación	4.282	1.897	6.179
Q Actividades sanitarias e servizos sociais	7.549	1.054	8.603
R Actividades artísticas, recreativas e entretemento	1.667	2.231	3.898
S Outros servizos	5.041	1.345	6.386
T Actividades dos fogares como empregadores do persoal domestico; e como produto	2.725	167	2.892
U Actividades de Organizacións e Org. Extraterritoriales	23	23	46
Total	130.526	121.392	251.918

Fonte: SEPE

En canto á sección da actividade económica hai que destacar a actividade de comercio (16,55%) como a máis demandada, seguida de “hostalería” con 15,25%, “industrias manufactureiras” con 11,48% e de “sen emprego anterior”. En España en primeiro lugar aparece Comercio, seguido de Hostalería e de Actividades administrativas.

Do mesmo xeito que vimos coas ocupacións mais demandadas, é a “construción” a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, cun 25,51%, seguido de actividade de “industrias manufactureiras” e comercio.

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como “actividades sanitarias e de servizos sociais” (89%), “hostalería” (70%) e “educación” (70%).

Cadro 5.18

**Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2014**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
> 25 anos					
< 1 mes	402	131	126	408	1.067
De 1 a <= 6 meses	1.295	417	430	1.556	3.698
De > 6 meses a <= 1 ano	374	109	113	386	982
De máis de 1 ano	494	130	148	538	1.310
Total	2.565	787	817	2.888	7.057
< 25 anos					
< 1 mes	5.363	1.182	1.204	5.161	12.910
De 1 a <= 6 meses	13.216	3.461	3.579	13.342	33.598
De > 6 meses a <= 1 ano	5.979	1.350	1.475	5.899	14.703
De máis de 1 ano	21.210	5.771	6.055	20.088	53.124
Total	45.768	11.764	12.313	44.490	114.335
Total	48.333	12.551	13.130	47.378	121.392
MULLERES					
> 25 anos					
< 1 mes	344	101	104	371	920
De 1 a <= 6 meses	1.109	374	376	1.260	3.119
De > 6 meses a <= 1 ano	309	101	125	311	846
De máis de 1 ano	463	124	121	472	1.180
Total	2.225	700	726	2.414	6.065
< 25 anos					
< 1 mes	4.350	997	865	4.251	10.463
De 1 a <= 6 meses	13.168	3.524	3.455	13.287	33.434
De > 6 meses a <= 1 ano	6.317	1.560	1.726	6.415	16.018
De máis de 1 ano	24.840	5.611	7.412	26.683	64.546
Total	48.675	11.692	13.458	50.636	124.461
Total	50.900	12.392	14.184	53.050	130.526

Fonte: SEPE

As mulleres maiores de 25 anos representa o 95,35% (En España 92%) das demandas pendentes de demandantes parados/as fronte ao 94,19% dos homes (90,43% en España). O 51,9% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (46,5% homes).

Cadro 5.19

Demandas de emprego pendentes
Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2014

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Non parados					
Con dispoñibilidade limitada	2.876	775	1.148	3.366	8.165
Con relac. Laboral	2.603	771	577	4.818	8.769
Ocupados	2.657	829	671	2.505	6.662
Demandan empregos específicos	170	60	61	287	578
Outros non ocupados	3.990	1.121	1.025	3.288	9.424
Total	12.296	3.556	3.482	14.264	33.598
Parados	48.333	12.551	13.130	47.378	121.392
Total	60.629	16.107	16.612	61.642	154.990
MULLERES					
Non paradas					
Con dispoñibilidade limitada	2.027	542	761	2.242	5.572
Con relac. Laboral	2.926	466	555	3.631	7.578
Ocupadas	5.591	1.748	1.685	5.359	14.383
Demandan empregos específicos	212	101	93	367	773
Outras non ocupadas	3.182	995	1.001	3.063	8.241
Total	13.938	3.852	4.095	14.662	36.547
Paradas	50.900	12.392	14.184	53.050	130.526
Total	64.838	16.244	18.279	67.712	167.073
TOTAL	125.467	32.351	34.891	129.354	322.063

Fonte: SEPE

Cadro 5.20

Baixas de demandas de emprego.
Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2014

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	61	20	24	60	165
Sen oferta previa	3.596	962	812	4.037	9.407
Total	3.657	982	836	4.097	9.572
Non renovación	2.568	684	723	2.750	6.725
Outras causas	549	109	54	570	1.282
Total	6.774	1.775	1.613	7.417	17.579
MULLERES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	167	58	70	117	412
Sen oferta previa	4.183	1.173	1.042	3.864	10.262
Total	4.350	1.231	1.112	3.981	10.674
Non renovación	2.856	864	892	3.084	7.696
Outras causas	612	96	73	605	1.386
Total	7.818	2.191	2.077	7.670	19.756

Fonte: SEPE

Para finalizar faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representa o 54% (España 55,5%) no grupo de mulleres, fronte ao 54,4% no dos homes.

Cadro 5.21

Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2014. Galicia

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	35 a 39
Nivel académico	Ata Certificado Escolaridade
Sección da clasific. CNAE	Comercio
Ocupación máis demand. no ámbito feminino a 4 díx.	Vendedoras en tiendas o almacénes
Ocupación máis demand. no ámbito masculino a 4 díx.	Peones de construción de edificios

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

5.4 CONTRATOS DE TRABAJO

Neste capítulo utilizaremos os cadros elaborados polo Instituto Galego de Estatística e os facilitados polo SEPE

No capítulo 7, dedicado á contratación móstranse os datos facilitados polo SEPE por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2014 a contratación feminina supuxo o 46,92% do total da contratación, tanto de contratos iniciais, como conversión en indefinidos e as Adscricións en Colaboración social. Se o distribuímos os contratos iniciais supuxeron o 46,88%, as conversións o 48,1% e as Adscrición o 29,77% do total de ambos os sexos, sempre por baixo da contratación masculina.

Cadro 5.22

**Contratados. Por idade e sexo.
España 2014. Porcentaxe**

	% CONTRATOS	
	Mulleres	Homes
16 a 34	53,71	47,94
35 a 54	41,65	43,20
55 ou más anos	4,65	8,86
	100,00	100,00

Fonte: Elaboración propia con datos del IGE

Se facemos unha análise por idades, observamos como o tramo de idade con maior contratación foi o de 16-34 anos.

Ao comparar os datos por idades do grupo de mulleres, co dos homes, chama a atención, que no grupo de mulleres de 55 ou mais anos só rexistrou 4,65% dos contratos, fronte aos 8,86% de homes. Nos grupos de idade intermedios é onde menos diferenzas preséntanse. No grupo de 35-54 anos a distribución é máis igualitaria, cun 41,65% de contratos celebrados con mulleres e 43,20% con homes.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Segundo o seguinte cadro o 87% das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos. O segundo sector de importancia é a industria onde traballa o 11,16%. Na Agricultura e Construción a representación feminina é moi escasa.

Cadro 5.23

**Contratos nos catro grandes sectores de actividades
Galicia. 2014**

	Mulleres	Hombres
Agricultura	4.089	21.602
Industria	41.166	67.787
Construción	2.140	45.253
Servizos	321.477	282.679
Total	368.872	417.321

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera á masculina representando un 53,21% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste sector, a actividade do comercio (53.217 contratos) e Hostalería (90.229 contratos), concentran maior número de mulleres traballadoras en 2014 fronte ao total do sector servizos de 321.477 contratacións.

Cadro 5.24

Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2014

	Mulleres	Homes	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	3.994	20.870	24.864
B Industrias extractivas	62	659	721
C Industrias manufactureira	39.149	61.878	101.027
D Subministración de enerxía elec, gas, vapor e aire acondic.	36	255	291
E Subministración de auga, saneamento, residuos desconta.	839	2.779	3.618
F Construción	1.947	43.756	45.703
G Comercio por xunto e polo miúdo, reparación vehiculos mo.	50.813	33.949	84.762
H Transporte e almacenamento	12.218	57.404	69.622
I Hostalaría	87.823	72.347	160.170
J Información e comunicacións	6.836	8.609	15.445
K Actividades financeiras e de seguros	2.785	1.437	4.222
L Actividades inmobiliarias	566	515	1.081
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	11.795	9.929	21.724
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	37.997	30.156	68.153
O Admón, pública e defensa; seguridade social obrigatoria	9.751	7.101	16.852
P Educación	18.112	9.721	27.833
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	31.966	5.497	37.463
R Actividades artísticas recreativas e de entretemento	18.928	33.291	52.219
S Outros servizos	13.344	5.215	18.559
T Actividades dos fogares e uso prop.	9.287	486	9.773
U Orga. Extraterritoriais	10	4	14
Total	358.258	405.858	764.116

Fonte: SPPE

A distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

Cadro 5.25

Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2014

		Nº Contratos
A	Dirección e xerencia	1.497
	Muller	524
	Home	973
B	Ensino	29.279
	Muller	21.154
	Home	8.125
C	Outros técnicos. Científicos e intelect.	43.405
	Muller	15.915
	Home	27.490
D	Técnicos, profes. De apoio	53.104
	Muller	23.166
	Home	29.938
E	Empregados oficina non público	19.486
	Muller	12.253
	Home	7.233
F	Empregados oficina público	24.527
	Muller	17.756
	Home	6.771
G	Comercio	190.072
	Muller	110.428
	Home	79.644
H	Traballo. Serv. saúde	44.771
	Muller	37.335
	Home	7.436
I	Trab. Serv. Prot y Segur.	
	Muller	1.385
	Home	6.759
J	Traballo cualificado da construción	10.981
	Muller	1.396
	Home	9.585
K	Traballo cualificado da construción	29.653
	Muller	498
	Home	29.155
L	Traballo cualificado industr. Manufact.	50.567
	Muller	11.069
	Home	39.498
M	Operador, instalador e maquinista	20.702
	Muller	9.482
	Home	11.220
N	Conductor, operad. Maquin. Móvil	36.175
	Muller	1.826
	Home	34.349
O	Traballador non culificado. Servicios	83.896
	Muller	62.517
	Home	21.379
P	Peóns Agricultura e Construcción	117.808
	Muller	31.544
	Home	86.264
Q	Ocupacións Militares.	49
	Muller	10
	Home	39
Total contratos		764.116
Total mulleres		358.258
Total homes		405.858

Aínda que é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de Dirección de Empresas, só o 35,4% fronte ao 64,6% de homes, as porcentaxes iguálanse en Técnicas e Profesionais de saúde e ensino (72,3%) e Traballadoras de servizos de saúde (83,4%). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e por tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo de ocupación con gran representación feminina é o dos Empregadas en servizos de Restauración e comercio co 58%

Entre as traballadoras cualificados da construción a presenza da muller é moi escasa, só o 1,7% e no grupo de Traballadoras de agricultura a representación masculina tamén é moi superior á feminina.

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación existen dúas tendencias:

- Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como Empregada Administrativa, ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.
- Un grupo minoritario, que grazas á obtención dun título universitario, ocupan postos como Técnicos e Profesionais en saúde e ensino e outros técnicos Científicos e Intelectuais.

Como expuxemos ao comezo deste apartado, a contratación masculina no 2014 foi superior á feminina e foino especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 46,91% e nos indefinidos a tempo parcial chegou ao 62,5%.

Cadro 5.26

Tipoloxía contractual por sexo . Ano 2014

	Muller	Home
INDEFINIDO (Bonif./ no Bonif.)	18.640	20.661
INDEF. PERS. CON DISCAPACIDAD	175	236
OBRA OU SERVIZO	109.555	167.735
EVET. CIRCUNSTANCIAS DA PRODUCCION	160.585	171.478
INTERINIDADE	56.356	24.167
TEMPORAL PERS. CON DISCAPACIDADE	430	584
RELEVO	509	532
XUBILACION PARCIAL	509	1.018
SUST. XUBILACION 64 ANOS	10	2
PRACTICAS	1.858	1.771
FORMACION	5.091	4.909
OUTROS CONTRATOS	4.540	12.765
TOTAL	358.258	405.858

Fonte: SPPE

A contratación segundo modalidade e sexo pódense consultar nos cadros do Capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacar os de interinidade (70%) e os que se realizan a tempo parcial tanto indefinidos como temporais.

Este ano, de novo, o contrato en prácticas realizado a mulleres (51,2%) supera aos concertados con homes.

Os contratos temporais, tanto a xornada completa como parcial, alcanzan no colectivo feminino o 94,8% da contratación a mulleres, igualándose ao colectivo masculino que chega ao 94,9%.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa como parcial, supuxeron o 5,2 % nas mulleres e o 5,1% nos homes e as conversións en indefinidos tamén se distancian do grupo de homes chegando ao 48,1% para o colectivo feminino.

Mantense a tendencia dos últimos anos onde a contratación feminina está caracterizada por un maior uso de contrato a tempo parcial, aínda que hai que destacar o aumento da parcialidade no grupo de homes.

5.5 FORMACIÓN

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar a formación regrada. Dentro da formación regrada centrarémonos nos ciclos formativos de Grao Superior, Bacharelato e Titulacións Universitarias, por consideralos máis significativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo Instituto Galego de Estatística (IGE).

Cadro 5.27

Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior,
por sexo. Curso 2013 / 2014. Galicia

	Total	Homes	Mulleres
Galicia	17.505	9.000	8.505

Unidade: nº de alumnos/as

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de Grao Superior, observamos que para o curso 2013, últimos datos dispoñibles, o 48,59% dos alumnos/as eran mulleres, porcentaxe inferior ao dos homes por terceira vez nos últimos anos.

O alumnado matriculado en Bacharelato, segundo o IGE no curso 2013 mostra que as mulleres matriculadas representan en Galicia o 53,15%, máis de 6 puntos á media masculina do 46,85%, confirmándose novamente a necesidade dunha maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

Cadro 5.28

**Ensinanza non universitaria. Alumnado
matriculado en bacharelato, por sexos.
Curso 2013 - 2014. Galicia**

	Ambos sexos	Varons	Mulleres
Galicia	30.999	14.522	16.477

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

Cadro 5.29

**Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive)
que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non
segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia**

	Total	Homes	Mulleres
2010	23,1	27,8	18,3
2011	20,8	25,5	15,8
2012	23,1	27,1	18,8
2013	20,4	25,0	15,4
2014	18.5	21.7	15.2

Unidades: Porcentaxes

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

O abandono educativo temperán dos que non completaron o nivel de educación secundaria e non seguen ningunha formación, é sensiblemente superior nos homes, superando en 5,5 puntos ás mulleres en 2014. Talvez as dificultades que ten a muller para iniciarse no mercado laboral, sexa unha das razóns para que persistan na súa formación académica.

No ensino Universitario en Galicia, segundo o INE, para o curso 2013-2014, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 55,27%.

Cadro 5.30

**Alumnado matriculado en Ensino Universitario,
Segundo rama de coñecemento e sexo. Curso 2014 . Galicia**

	Total	Mulleres
Total	59.638	32.962
Ciencias da saúde	9.241	6.780
Ciencias	4.097	2.293
Ciencias Sociais e Xurídicas	25.731	16.166
Enxeñería e Arquitectura	16.043	4.692
Artes e Humanidades	4.526	3.031

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

A porcentaxe media do 55,27% varía moito segundo a especialidade elixida:

- As especialidades máis demandadas polas mulleres son:

- Ciencias da saúde
 - Ciencias sociais e xurídicas
 - Arte e humanidades
- A especialidade con máis baixa representación feminina é a de Enxeñería e Arquitectura.

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que aos poucos se van producindo movementos cara a outras áreas.

Cadro 5.31

Alumnado que terminou os estudos Universitarios,
por tipo de estudio e sexo. Curso 2010 - 2011. Galicia

	Total	Mulleres
Total	13.524	8.632
Estudos de 1er. E 2º ciclo	9.497	6.008
Estudos de grao	828	520
Másteres oficiais	2.761	1.611
Tesis doctorais aprobadas	438	223

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: INE

(1) Estudos conducentes a obtención de dúas titulacións

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios no ano 2014 o 61,6% son mulleres.

Por niveis, segundo datos do ano 2011, últimos dispoñibles por sexos:

- a) Estudos de primeiro e segundo ciclo: Foron terminados polo 63,26% de mulleres fronte ao 36,74% de homes.
- b) Estudos de grao: Finalizáronos o 62,8% de mulleres e o 37,2% de homes.
- c) Másteres oficiais: o 58,3% de mulleres e 41,7% de homes.
- d) Tese Doutoral: Do total de alumnos, o 50,9% dos diplomados/as foron mulleres e 49,1 foron homes.

É de destacar que aínda que o 55,27% dos matriculados/as eran mulleres, do total de alumnos/as que finalizaron os seus estudos, o colectivo feminino supuxo o 61,6%, fronte ao 38,4% de homes.

5.6 PODER E TOMA DE DECISIONS

A idea de participación equilibrada de homes e mulleres nos procesos de toma de decisións incorporouse progresivamente en recomendacións de Nacións Unidade, Unión Europea e Consello de Europa. Este último, adoptou a recomendación dunha participación feminina non inferior ao 40% en

calquera órgano de decisións para alcanzar o devandito equilibrio, e esa porcentaxe foi establecido como mínimo na lexislación nacional, por medio da Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 1/01/2016), para alcanzar unha composición equitativa en todos os ámbitos craves da toma de decisións.

Cadro 5.32

Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado en porcentaxe de mulleres 2011/ 2013

	2011	2012	2013
Total	28,93	32,59	32,01
Ministros/as	46,67	30,77	30,77
Secretarías do Estado	22,58	22,58	20,00
Subsecretarías	28,00	32,79	33,33
Directoras Xerais	30,96	32,05	32,30
Altos Cargos sin rango concreto	22,22	40,38	38,39

Fonte: elaboración do Instituto da Muller, a partir dos datos facilitados polo Ministerio das Administracións Públicas
INE

En 2013 a representatividade que teñen as mulleres nos Altos Cargos da Administración do Estado chegou ao 32,01% (Ministros/as, Secretarías de Estado, Subsecretarías e Directores/as Xerais), o que supón un aumento con respecto a 2011 de 3 puntos e un pequeno descenso sobre o 2012. Nos Altos Cargos sen rango concreto chega ao 38,89%, pero pola contra nas Secretarías de Estado só alcánzase o 20% e nos/as Ministros/as o 30,77%

Cadro 5.33

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003(2)	2003	2002	2000	1999(2)	1999	1996
Partido no goberno	PP	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP
Ambos sexos	13	15	17	17	16	16	16	16	16	16	16	17	15	15	15
% de mulleres	30,77	46,67	52,94	52,94	43,75	50,00	50,00	50,00	31,25	25,00	18,75	17,65	13,33	20,00	26,67

Fonte: Instituto da Muller

Outra mostra do papel da muller no poder e a toma de decisións, é a súa presenza no Goberno. Neste cadro pódese ver a evolución da representación da muller desde 1982, pasando de cero, ata alcanzar o 52,94% en 2008 e 2009. No ano 2011 produciuse unha redución, quedando a participación feminina nun 30,77%

Cadro 5.34**Composición dos Parlamentos Autonómicos. 2010-2012**

	2010	2011	2012
	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres
Total	42,2	43,1	43,2
Andalucía	45,9	45,9	47,7
Aragón	35,8	32,8	32,8
Asturias	33,3	42,2	42,2
Baleares	49,2	45,8	45,8
Canarias	40,0	36,7	36,7
Cantabria	40,5	43,6	43,6
C. León	43,4	66,7	66,7
C. La Mancha	53,2	46,9	46,9
Cataluña	41,5	41,5	40,0
C. Valenciana	45,5	40,4	40,4
Extremadura	40,0	40,0	40,0
Galicia	40,0	40,0	40,0
Madrid	42,5	44,2	44,2
Murcia	39,1	40,0	40,0
Navarra	38,0	34,0	34,0
País Vasco	45,3	39,4	49,3
A Ríoxa	39,4	45,3	39,4
Ceuta	40,0	40,0	40,0
Melilla	40,0	40,0	40,0

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos dos Parlamentos autonómicos

A representación da muller nos Gobernos Autonómicos mantívose en 2012 nunha media do 43,38%.

A maior presenza feminina dáse en Castela-León co 66,7% e a menor en Aragón co 32,8%.

En Galicia a representación é do 40%.

No **cadro 5.35** vemos a participación feminina nos Gobernos Autonómicos en 2013. Aínda que en termos globais a participación das mulleres experimentou poucos cambios, cabe destacar que diminuíu o número de Presidentas.

Cadro 5.35

Mulleres dos Gobernos Autonómicos

	2013		2012	
	Ambos sexos	% Mulleres	Ambos sexos	% Mulleres
PRESIDENTAS/ES	19	15,8	19	21,05
CONSELLERAS/OS	161	34,2	167	34,13
Andalucía	11	45,45	13	46,15
Aragón	9	11,11	9	11,11
Asturias	8	62,50	9	33,33
Baleares	7	0,00	7	14,29
Canarias	8	35,70	8	35,70
Cantabria	8	50,00	8	50,00
C. León	9	44,44	9	33,33
C. La Mancha	7	42,86	7	28,57
Cataluña	13	23,08	11	27,27
C. Valenciana	8	37,50	10	40,00
Extremadura	7	28,57	7	42,86
Galicia	8	50,00	10	40,00
Madrid	8	25,00	8	37,50
Murcia	8	12,50	8	12,50
Navarra	8	25,00	8	37,50
País Vasco	8	50,00	10	50,00
A Rioxa	7	14,29	7	14,29
Ceuta	9	44,44	9	44,44
Melilla	10	40,00	9	33,33

Fonte: Instituto da muller

A maior representación feminina de Concelleiras atopámola no Principado de Asturias (62,5%) e Cantabria, Galicia e País Vasco (50%).

Cuadro 5.36

Participación de Mulleres na Comisión Europea. 2011

	Ambos sexos	% Mulleres
PRESIDENCIA	1	0,00
VICEPRESIDENCIAS	8	25,00
COMISARIOS TOTAL	27	33,33
Funciones Básicas	8	50,00
Funciones Económicas	9	11,11
Infraestructura	4	25,00
Funciones Socioculturales	5	60,00

Fonte: Secretaría de Estado de Igualdade

A participación das mulleres na Comisión Europea tampouco é moi superior, co 25% nas Vicepresidencias e o 33,33% nas Comisarias. Existen grandes diferenza segundo as funcións que desempeñen, alcanzando o 60% nas funcións socioculturais e só o 11,11% nas funcións económicas.

Cadro 5.37

Participación de mulleres no Parlamento europeo
2014

	Ambos sexos	% Mulleres
UE-28	750	37,00
Alemania	96	36,00
Austria	18	44,00
Bélxica	21	29,00
Bulgaria	17	29,00
Chipre	6	17,00
Croacia	11	45,00
Dinamarca	13	38,00
Eslovaquia	13	31,00
Eslovenia	8	37,00
España	53	41,00
Estonia	6	50,00
Finlandia	13	54,00
Francia	74	42,00
Grecia	21	24,00
Hungría	21	19,00
Irlanda	11	55,00
Italia	73	40,00
Letonia	8	37,00
Lituania	11	9,00
Luxemburgo	6	33,00
Malta	6	67,00
Países Baixos	26	42,00
Polonia	51	24,00
Portugal	21	38,00
R. Checa	73	41,00
Reino Unido	21	24,00
Rumania	32	31,00
Suecia	20	55,00

Fonte: elaboración do Instituto da Muller a partir dos datos proporcionados pola Unión Interparlamentaria a través da súa páxina web
INE

O cadro 5.37 sobre a participación da muller no Parlamento Europeo, pon de manifesto un aumento, pasando do 35,1% en 2009 ao 37,7% de 2014. Este aumento non se repartiu por igual en todos os países da Unión Europea: a maior porcentaxe de representación feminina osténtao Malta (67%), seguida de Irlanda e Suecia co 55%, mentres que a menor representación atopámola en Lituania (9%), e Chipre (17%).

En España, en 2014, a representación da muller no Parlamento Europeo alcanzou o 41%.

Os datos ofrecidos nalgúns dos cadros anteriores e seguintes non están desagregados por CC.AA., pero aínda así os seus resultados son significativos e extrapolables, aínda que con particularidades, á situación galega.

Segundo información do Mº de AA. PP., aínda que a porcentaxe de funcionarias (52,89%) é superior ao de funcionarios, a medida que ascendemos no complemento de destino, o número de mulleres diminúe, ata chegar ao nivel 30 onde só hai un representación feminina do 35,69% e ao nivel 29 cun 40,83%.

Ao ir descendendo de nivel, as porcentaxes vanse igualando, ata chegar ao nivel 26 cun 51,22% de mulleres, e seguir incrementándose a presenza feminina en niveis máis baixos como o nivel 18 (64,30%), o 16 (64%) ou o 14 (62,31%).

Cadro 5.38

Representación de mulleres en organismos internacionais. España 2014

TOTAL	Ambos sexos % de Mulleres	
	70	18,6
Embaixadoras - Representantes Permanentes	14	7,14
Representantes Permanentes Adxuntas	8	0,00
Consejeiras	30	26,67
Delegadas Permanentes	4	25,00
Outras	14	21,43

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos. Datos Xuño 2014

Nos organismos internacionais, o papel da muller tampouco é moi destacado, cun 18,57% de representación, sendo o cargo de Conselleira o de maior porcentaxe (26,67)

A representación feminina en órganos constitucionais como o Consello de Estado, Consello Xeral do Poder Xudicial, Tribunal de Contas, Defensor do Pobo, Xunta Electoral Central e Consello Económico e Social, segue sendo baixa, despois de aumentar en 2012, volveu diminuír en 2013.

A participación máis alta obsérvase no Tribunal de Contas (41,7%) e no Consello Xeral do Poder Xudicial (33,3%).

A participación feminina no ano 2013 na Carreira Xudicial, é do 50,62%. Pero a medida que se ascende na carreira xudicial, a porcentaxe diminúe.

En categorías de xuíces/as a participación é maioritariamente feminina (64,45%), pero só alcanza o 13,38% no caso de maxistrados do Tribunal Supremo.

5.7 CONCILIACION ENTRE A VIDA LABORAL E FAMILIAR

Talvez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres a falta de repartición equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas adecuadas e suficientes para atender a nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

Cadro 5.39**Excedencias por cuidado de familiares. Galicia- España 2012- 2013**

	Ambos sexos		Mulleres	
	2012	2013	2012	2013
Galicia	121	128	100	105
España	6.122	6.692	5.245	5.703

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

O cadro 5.39 móstranos a nivel de toda España, como o 85,2% das excedencias para o coidado de familiares son solicitadas por mulleres e a nivel de Galicia alcanzouse o 82%.

Cadro 5.40**Núcleos familiares monoparentais
por sexo en miles. 2008-2011**

	Ambos sexos	Porcentaxe Monoparentais Femininos
2008	451,50	86.07
2009	533,80	86,25
2010	558,30	86,37
2011	548,60	88,66

Fonte: EPA

En cadro 5.40 serve para confirmar o papel da muller como responsable do coidado dos fillos, cunha porcentaxe moi superior de familias monoparentais femininas (88,66% en 2010), fronte ao 11,13% de monoparentais masculinas.

Cadro 5.41**Prestación de maternidade por comunidades autónomas. 2014**

		Total Maternidade	Procesos percibidos madre
Prestación de maternidade	Total	281.151	276.239
	Andalucía	49.867	49.249
	Aragón	8.020	7.880
	Asturias	4.596	4.474
	Baleares	6.915	6.794
	Canarias	3.322	3.248
	Cantabria	4.102	3.663
	C. León	12.370	12.117
	C. La Mancha	10.145	10.010
	C. Valenciana	27.545	27.166
	Cataluña	48.970	48.156
	Extremadura	5.786	5.725
	Galicia	14.279	13.974
	Madrid	47.717	46.948
	Murcia	9.445	9.377
	Navarra	4.722	4.558
	A Ríoxa	1.950	1.914
	País Vasco	15.342	14.646
	Ceuta	360	352
	Melilla	430	424

Enero-Diciembre 2013-2014

Fonte: Instituto Nacional de la S.S.

Cadro 5.42**Excedencias por coidado de fillas/os**

	España		Galicia	
	Total	% Nais	Total	% Nais
2011	34.128	95,52	555	93,69
2012	29.651	94,98	536	94,22
2013	28.038	94,50	537	94,23

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

As excedencias por coidado de fillas/os en Galicia correspondentes ao 2013 móstrannos que neste ano o 94,23% das excedencia por coidado de fillo/a eran solicitadas por mulleres e o 5,77% de homes, aínda que a tendencia dos últimos anos reflicte un leve aumento nas solicitudes de homes. En España, nese ano 2013, o 94,5% destas excedencias concedéronse a mulleres.

Algo similar ocorre cos permisos de maternidade. No cadro 5.42 constátase que en Galicia o 97,86% dos permisos foron gozados polas nais. En España as cifras son similares co 98,25 de permisos das nais.

A evolución desde o ano 2004 mostra escasas diferenzas. A aprobación da Lei de Igualdade permitiu o goce dos permisos de paternidade, con 11.156 permisos gozados en Galicia en 2014 (235.678 en toda España).

Cadro 5.43

Permisos de Paternidade por CC.AA

	2012	2013	2014
Total	245.867	237.988	235.678
Andalucía	37.973	37.138	36.968
Aragón	7.681	7.710	7.449
Asturias	4.303	3.910	3.718
Baleares	4.906	5.174	5.071
Canarias	7.990	7.551	7.631
Cantabria	3.192	3.081	2.822
C. León	11.859	11.156	11.091
C. La Mancha	10.542	10.200	9.761
C. Valenciana	23.888	22.798	23.319
Cataluña	46.496	44.460	44.227
Estremadura	4.722	4.451	4.572
Galicia	11.656	11.360	11.156
Madrid	40.744	40.256	39.326
Murcia	7.761	7.902	8.312
Navarra	4.665	4.284	4.241
A Ríoxa	1.973	1.885	1.806
País Vasco	14.951	14.149	13.630
Ceuta	277	248	6.601
Melilla	288	275	270

Fonte: Instituto Nacional da Seguridade Social. Actualizada a 31 de Diciembre de 2014

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre “Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial” do Instituto da Muller sobre datos da EPA.

Cadro 5.44**Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial.
España 2013-2014**

		2013	2014
Ambos sexos	Total	2.739,10	2.820,40
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	138,10	147,90
	Enfermidade ou incapacidade propia	28,90	26,00
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	276,40	260,50
	Outras obrigas familiares ou persoais	123,20	134,50
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	1.716,60	1769,10
	Non querer traballo de xornada completa	173,40	201,30
	Outros motivos	275,60	272,40
	Non sabe o motivo	6,80	8,60
% Mulleres	Total	73,35	74,11
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	58,07	55,38
	Enfermidade ou incapacidade propia	42,56	76,46
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	97,79	95,79
	Outras obrigas familiares ou persoais	93,08	92,12
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	70,65	71,73
	Non querer traballo de xornada completa	85,24	84,05
	Outros motivos	59,76	62,26
	Non sabe o motivo	92,65	87,21

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller

Unidade: Miles de persoas

Aínda que os datos non están desagregados por Comunidades Autónomas, parece significativo que do total de persoal que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos ou adultos enfermos, incapacitados ou maiores, o 95,97% en 2014 sexan mulleres e o 92,12% do total de persoas traballadoras a tempo parcial con obrigacións familiares ou persoais, tamén sexan mulleres.

Destaca, igualmente, que o 71,73% dos que non puideron atopar traballo a xornada completa sexan mulleres e que o 84% dos que non queren traballar a xornada completa tamén sexan mulleres, xurdindo a dúbida de se realmente a elección de traballar a tempo parcial é libre ou imposta por un cúmulo de factores externos, algúns deles imperceptibles.

Completamos esta información co **cadro 5.45** de emprego a tempo parcial segundo número de fillos en España e na Unión Europea. Refléctese claramente que son as mulleres as que condicionan o seu traballo a tempo completo ou parcial segundo teñan ou non fillos, aumentando os empregos parciais a medida que aumentan o número de fillos.

Cadro 5.45

**Emprego a tempo parcial (25-54 anos) segundo número de fillos. España,
UE-27 e UE-28 % 2012-2013**

		2013			2012		
		Sin fillos	1 fillo	3 ou mais fillos	Sin fillos	1 fillo	3 ou mais fillos
ESPAÑA	Homes	9,70	6,70	5,70	7,70	5,70	5,60
	Mulleres	21,40	29,50	28,70	19,10	27,10	30,30
UE-27	Homes	8,00	5,20	6,50	7,40	5,00	6,50
	Mulleres	22,40	32,20	46,70	21,90	32,00	46,40
UE-28	Homes	8,00	5,20	6,50	7,40	4,90	6,50
	Mulleres	22,30	32,10	46,40	21,80	31,80	46,00

Fonte: Enquisa Europea de Forza de Traballo (LFS). Eurostat
Unidade: %

5.8 SALARIOS

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013 (últimos datos dispoñibles) reflicte que as mulleres galegas no ano 2013 percibiron un salario medio anual de 15.383€ fronte aos 19.820€ dos home, o que supón que as mulleres percibiron un 22,6% menos que os homes polo seu traballo realizado.

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 15.956€, fronte aos 20.647 dos homes, percibindo o colectivo feminino un 22,7% menos que os homes.

A muller galega cobra menos que a media feminina estatal (15.956€) e que a media no conxunto do Estado de (18.505€).

Cadro 5.46

Asalariados por CCAA e sexo. 2014

	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	14.473	75,45	12.269	16.261
Aragón	18.911	75,62	16.060	21.238
Ppdo. de Asturias	19.390	73,14	16.173	22.113
Illas Baleares	17.301	81,49	15.466	18.978
Canarias	16.158	84,59	14.736	17.421
Cantabria	18.943	73,75	15.868	21.515
Castela León	18.246	77,89	15.768	20.245
Castela a Mancha	16.122	81,26	14.205	17.480
Cataluña	20.806	76,38	17.878	23.408
Comunidade Valenciana	16.800	78,34	14.593	18.627
Estremadura	13.626	83,41	12.259	14.698
Galicia	17.770	77,61	15.383	19.820
C. de Madrid	24.571	73,57	20.656	28.078
Rexión de Murcia	15.726	79,91	13.738	17.192
A Ríoxa	18.289	78,93	15.921	20.170
Cidade de Ceuta	16.800	72,26	18.085	25.029
Cidade de Melilla	21.132	71,89	17.191	23.914
Total	18.505	77,28	15.956	20.647

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013

A evolución con respecto ao ano 2000 non era moi alentadora, xa que en Galicia a diferenza incrementouse en case un punto, pasando do 26,10% de diferenza en prexuízo das mulleres, ao 26,94% en 2006 e 26,28% en 2007. Pero desde o ano 2008 as diferenzas diminúen e mantéñense nos anos 2009, 2010, 2011 e 2012. No ano 2013 vólvese a producir unha pequena redución nas diferenzas salariais.

Cadro 5.47

Asalariados por sector de actividade económica e sexo.
Galicia / España. 2014

	España Homes	España Mulleres	Galicia		
			Mulleres	Homes	%
Agricultura, gandeiría, selvicultura e pesca	6.725	3.925	9.641	13.962	69,05
Industria extractiva, enerxía e auga	28.264	21.564	20.341	26.131	77,84
Industria	23.904	17.481	15.154	21.880	69,26
Construcción e servizos inmobiliarios	16.283	16.461	15.510	16.036	96,72
Comercio, reparacións e transporte	19.863	13.559	13.117	18.465	71,04
Información e comunicacións	29.874	22.640	17.782	23.894	74,42
Entidades financeiras e aseguradoras	38.057	26.617	23.467	32.476	72,26
Servizo ás empresas	19.524	13.165	11.550	17.331	66,64
Servizos sociais	26.135	21.236	21.116	25.552	82,64
Outros servizos persoais e de ocio	11.580	8.476	7.391	9.729	75,97
Total	20.647	15.956	15.383	19.820	77,61

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014

Neste cadro, apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse na rama “servizos a empresas”, onde a muller gaña un 33,4% menos que o home, seguida de “agricultura, gandería, silvicultura e pesca” cunha porcentaxe dun 31% menos en contra da muller e de “industria” cun 30,7% menos.

As menores diferenzas atopámolas en “construción e servizos inmobiliarios” onde a muller percibe o 96,7% do salario masculino e “servizos sociais” co 82,6%.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en gran medida por que a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos ou de persoas dependentes.

Cadro 5.48

Percepcións salariais por tramo de salario e sexo.
Galicia / España. 2013

	Galicia		España	
	Salario medio anual		Salario medio anual	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
De 0 a 0,5 SMI	1.907	1.895	1.833	1.835
De 0,5 a 1 SMI	6.703	6.784	6.657	6.728
De 1 a 1,5 SMI	11.378	11.371	11.275	11.279
De 1,5 a 2 SMI	15.863	15.539	15.811	15.617
De 2 a 2,5 SMI	19.946	20.000	20.044	20.033
De 2,5 a 3 SMI	24.643	24.652	24.622	24.593
De 3 a 3,5 SMI	29.036	29.063	29.071	29.078
De 3,5 a 4 SMI	33.541	33.609	33.571	33.569
De 4 a 4,5 SMI	37.998	37.851	38.014	37.941
De 4,5 a 5 SMI	42.530	42.334	42.505	42.442
De 5 a 7,5 SMI	53.678	53.384	53.731	53.298
De 7,5 a 10 SMI	76.114	75.297	76.447	75.892
Máis de 10 SMI	140.850	133.676	149.295	130.707
Total	19.865	15.227	20.876	15.872

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e ensións nas fontes tributarias: 2013

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria, observamos que en 2013 o 20,7% (92.447 mulleres) tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% de Salario Mínimo Interprofesional (S.M.I.) e o 15,2% tivéronos entre o 50% e o 100% do S.M.I. Isto supón que o 36% (35% en 2012) de mulleres no ano 2013, tiveron ingresos non superiores ao S.M.I. Os homes con salarios inferiores ao 50% do SMI foron o 15% e con salarios entre o 50% e o 100% do S.M.I. foron o 10,3%.

Cos salarios máis altos ocorre á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

A Enquisa Anual de Estrutura Salarial ano 2012 do INE (última dispoñible) confirma os datos anteriores.

Cadro 5.49

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2013.
Encuesta anual de estrutura salarial

Ambos os dous sexos	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	20.891,63	22.546,23	14.880,45
Aragón	22.103,79	23.575,68	15.287,02
Ppdo. de Asturias	21.750,66	23.376,76	16.291,27
Illas Baleares	20.960,00	21.823,15	16.409,29
Canarias	19.277,62	20.160,38	15.927,91
Cantabria	20.191,51	21.409,93	14.824,59
Castela León	20.569,14	21.839,16	15.529,26
Castela A Mancha	20.536,42	21.992,50	15.634,97
Cataluña	24.436,39	25.997,78	15.968,34
C. Valenciana	21.223,72	22.488,55	15.304,60
Estremadura	19.721,35	21.613,33	14.111,84
Galicia	19.389,20	20.619,85	14.985,56
C. de Madrid	26.044,39	27.745,02	16.937,65
Rexión de Murcia	20.682,01	21.806,07	16.025,67
Navarra	23.784,38	25.498,40	16.496,25
País Vasco	26.535,61	28.354,97	18.915,01
A Ríoxa	20.346,24	21.494,66	14.766,94
Ciudades Ceuta e Melilla			
España	22.726,44	24.277,06	15.893,55

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	23.592,08	25.444,59	16.282,25
Aragón	25.766,27	27.759,64	16.390,88
Ppdo. de Asturias	25.048,82	27.306,83	17.523,70
Illas Baleares	22.859,04	23.998,67	17.069,55
Canarias	21.089,85	22.136,05	16.725,10
Cantabria	23.309,90	25.089,24	15.865,19
Castela León	23.473,82	25.492,58	15.451,79
Castela A Mancha	22.810,39	24.455,62	16.747,85
Cataluña	27.836,40	29.828,25	16.959,95
C. Valenciana	24.289,23	25.894,57	16.155,03
Estremadura	21.585,30	23.589,07	15.345,40
Galicia	22.059,69	23.600,13	16.361,20
C. de Madrid	29.116,20	31.165,78	17.919,61
Rexión de Murcia	23.487,03	25.077,38	16.311,01
Navarra	27.632,80	29.909,45	17.708,85
País Vasco	30.084,89	32.460,76	19.707,72
A Ríoxa	23.097,08	24.853,36	14.777,61
Ciudades de Ceuta e Melilla			
España	25.682,05	27.608,03	16.880,78

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	17.828,44	19.133,89	13.490,69
Aragón	18.042,28	18.909,13	14.095,04
Ppdo. de Asturias	18.026,01	18.954,52	14.882,47
Illas Baleares	19.022,24	19.629,30	15.689,80
Canarias	17.498,71	18.145,70	15.250,97
Cantabria	16.771,99	17.456,28	13.576,58
Castela León	17.552,07	18.042,27	15.609,55
Castela A Mancha	17.527,30	18.575,83	14.375,85
Cataluña	20.931,07	22.040,18	14.957,87
C. Valenciana	17.870,88	18.655,30	14.490,64
Estremadura	17.401,90	19.086,25	12.696,40
Galicia	16.727,15	17.606,01	13.683,00
C. de Madrid	22.841,15	24.155,09	15.948,00
Rexión de Murcia	17.457,52	17.912,17	15.741,57
Navarra	19.462,13	20.494,62	15.190,80
País Vasco	22.313,41	23.384,74	18.038,30
A Ríoxa	17.486,66	18.034,02	14.755,36
Ciudades de Ceuta e Melilla			
España	19.537,33	20.632,89	14.891,24

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2012, no colectivo feminino foi de 16.727,5€. Se distinguimos entre tipo de contrato a media foi de 17.606,01€ para os contratos indefinidos e 13.683,00€ para os de duración determinada e no colectivo masculino foi de 22.059,69€, distribuídos en 23.600,13€ para os contratos indefinidos e 16.361,20€ para os de duración determinada. Isto supón que as mulleres galegas en 2011 percibiron unhas retribucións un 24,17% menor que as dos homes, diferenza que no caso dos contratos indefinidos alcanza o 25,40%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2012, foi de 19.537,33€, fronte aos 25.682,05 dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en contra do salario feminino de 23,88%. Nas contratacións indefinidas, esta diferenza desfavorable para as mulleres chega ao 25,26%.

5.9 PRESTACIÓNS POR DESEMPREGO

Os datos proporcionados polo MEYSS para a elaboración deste apartado non están desagregadas por CC.AA., polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas do 2014 imos utilizar o informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013”.

O n.º de perceptoras de prestacións de desemprego, segundo as estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais de Asuntos Sociais do Mº de Emprego e Seguridade Social 2014, foi inferior ao dos homes no nivel contributivo e asistencial.

- 491.510 mulleres percibiron prestación de nivel contributivo, fronte a 568.289 homes.
- 576.986 mulleres percibiron prestacións de nivel asistencial, fronte a 644.404 homes.
- 132.793 mulleres percibiron a renda activa de inserción, fronte a 129.071 homes.

A media diaria bruta recoñecida a beneficiarios/as de prestacións de desemprego de nivel contributivo segundo sexo e idade a nivel de todo o Estado é de 26,98€ día no ano 2014, últimos datos dispoñibles (28 € día en 2013). A contía percibida polo colectivo feminino está por baixo desa media, alcanzando só 24,41€ día (25,35€ día en 2013), fronte aos 29,21€ do grupo de homes (30,07€ en 2013).

Cadro 5.50

**Contía media diaria bruta recoñecida
a beneficiarios de prestacións de nivel
Segundo sexo e idade. España. 2014**

	2014
Homes	
16-19 anos	21.67
20-24 anos	23.46
25-54 anos	28.93
55 e máis anos	31.33
Total	29.21
Mulleres	
16-19 anos	19.22
20-24 anos	20.41
25-54 anos	24.58
55 e máis anos	24.27
Total	24.41
Ambos os dous sexos	
16-19 anos	20.76
20-24 anos	22.0
25-54 anos	26.84
55 e máis anos	28.65
Total	26.98

Fonte: Ministerio de Empleo e S.S.

A maior diferenza atopámola no colectivo de mulleres entre 55 e mais anos onde a diferenza de contía media diaria bruta chega a ser de 7€ día (mulleres 24,277€ día e homes 31,33€ día).

Para poder facer unha análise por CC .AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013”.

En todas os CC.AA o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 3.450€ (3.475€ en 2012) fronte aos 4.148€ (4.166€ en 2012) dos homes. En Galicia a media anual chegou aos 3.427 (3.435 € en 2012) para as mulleres e aos 4.281€ (4.303€ en 2012) para os homes, por tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 854€ anuais como media.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego en 2013, co total do colectivo feminino, as mulleres galegas percibiron 23€ menos que a media de España, ocupando o cuarto posto das prestacións máis baixas despois de Melilla, Baleares e Ceuta. No caso dos homes galegos a diferenza coa media dos homes España, é de 133€ máis.

Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 80% (80% en 2012) das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 20% menos.

Cadro 5.51

**Percepcións medias de prestacións por desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2013**

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	3.480	3.793	3.124
Aragón	3.900	4.191	3.516
Ppdo. de Asturias	4.118	4.517	3.554
Illas Baleares	3.230	3.451	2.997
Canarias	3.532	3.819	3.217
Cantabria	4.021	4.450	3.428
Castela León	3.991	4.329	3.528
Castela a Mancha	3.994	4.297	3.597
Cataluña	4.120	4.427	3.763
Comunidad Valenciana	3.763	4.086	3.384
Estremadura	3.422	3.772	3.017
Galicia	3.897	4.281	3.427
C. de Madrid	4.432	4.756	4.074
Rexión de Murcia	3.545	3.824	3.190
A Ríoxa	4.040	4.305	3.695
Cidade de Ceuta	3.414	3.721	3.094
Cidade de Melilla	3.342	3.769	2.889
España	3.828	4.148	3.450

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013

Facendo unha análise da nacionalidade dos perceptores/as, observamos que cando a nacionalidade é española, a diferenza nas percepcións das mulleres con respecto aos homes é superior, chegando a percibir un 20,24% menos, mentres que se a orixe é estranxeiro, a diferenza redúcese ata un 17% menos.

Cadro 5.52.

**Desempregados e prestacións medias por nacionalidade e sexo do perceptor
Galicia - España. 2013**

	Desempregados			Prestación media anual		
	Ambos sexos	Mulleres	homes	Ambos sexos	Mulleres	Homes
España						
Española	5.040.239	2.366.709	2.673.530	3.883	3.505	4.262
Estranxeira	665.561	251.128	414.433	3.174	2.939	3.410
Galicia						
Española	308.394	139.506	168.739	3.889	3.451	4.327
Estranxeira	14.178	5.396	8.782	3.102	2.812	3.392

Fonte: Axencia Estatal da Administración Tributaria. Mercado de traballo e pensions nas fontes tributarias.

A diferenza estriba na nacionalidade de orixe, xa que os homes non españois perciben unhas prestacións sensiblemente inferiores ás dos homes galegos (21,6% menos), mentres que as mulleres non españolas, con respecto ás mulleres galegas teñen uns ingresos en concepto de desemprego do 18,5% menos.

Esta análise volve reafirmar a idea de que, con independencia da orixe, nacionalidade, formación,...o colectivo de mulleres sempre está por baixo do de homes.

5.10 PENSIONÍS

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo Mº de Emprego e Seguridade Social nas estatísticas do Anuario de Estadísticas Laborais do 2014, últimos dispoñibles desagregados por sexos no momento de finalización deste capítulo. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, se o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O n.º de pensionistas mulleres (4.017.813) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes (4.347.813). É máis destacable que aínda que no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 80,7% do total, no grupo de mulleres só alcanzan un 47,5%, mentres que as de viuvez chegan ao 40%.

Cadro 5.53

**Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo.
España 2013/2014**

	Pensións				Pensionistas ⁽¹⁾	
	Número		Importe medio En euros/mes		Número	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Homes	4.419.980	4.487.136	1.065,42	1.082,23	4.282.993	4.347.558
Incapacidade permanente	610.531	606.212	965,20	980,88	608.311	604.115
Xubilación	3.474.673	3.530.934	1.143,32	1.165,05	3.451.300	3.508.615
Viudedade	166.854	170.646	469,26	472,41	62.477	62.834
Orfandade	158.890	169.679	369,09	368,15	152.010	162.452
Favor familiar	9.032	9.665	461,55	468,70	8.896	9.542
Mulleres	4.645.592	4.713.712	657,48	669,95	3.959.809	4.017.813
Incapacidade permanente	324.671	323.252	780,60	793,08	312.912	312.394
Xubilación	1.976.681	2.027.935	691,61	712,09	1.857.310	1.907.959
Viudedade	2.169.343	2.177.704	629,01	635,84	1.623.421	1.621.360
Orfandade	146.216	156.153	373,39	370,86	139.753	149.464
Favor familiar	28.680	28.668	513,24	521,71	26.412	26.635
Ambos os dous sexos⁽²⁾	9.065.830	9.201.080	856,37	871,01	8.243.054	8.365.598
Incapacidade permanente	935.220	929.484	907,64	915,56	921.242	916.529
Xubilación	5.451.465	5.558.964	979,52	999,80	5.308.720	5.416.669
Viudedade	2.336.240	2.348.388	617,60	624,03	1.685.936	1.684.229
Orfandade	305.192	325.911	371,13	369,43	291.848	311.995
Favor familiar	37.713	38.334	500,86	508,35	35.309	36.177

(1) Véxase nota a este cadro en Fontes non explicativas

(2) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2014. Ministerio de Emprego e S.S.

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado, as pensións percibidas polas mulleres en 2014 son 412,28 € menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 38% menores (mulleres: 669,95€, homes: 1.082,23€). Esta diferenza aínda é maior se comparamos as

pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 452,96€ menos que os homes, un 38,9% menos.

As pensións de viuvez, orfandade e a favor de familiares son lixeiramente superiores no caso das mulleres.

Se a análise realizámola observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA. en 2014 apreciamos que no colectivo de mulleres o maior n.º de pensións concéntrase no tramo de 500,01 a 645,29€, e o seguinte tramo con máis perceptoras é o de 150,01 a 500,00€. No grupo de homes o primeiro tramo con máis pensionistas é o de 700.01€ a 1.100,00€ e o seguinte tramo con máis perceptores é o de 1.000,01 a 1.500,00€, e nos tramos superiores son maioritarios e case exclusivos, o n.º de perceptores homes.

Cadro 5.54

Pensións contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase. España 2014.

	Total	Ata 150 €	De 150,01 a 500 €	De 500,01 a 641,39€	De 641,39 a 700€	De 700,01 a 1.100€	De 1.100,01 a 1.500,00	De 1.500,01 a 1.800€	De 1.800,01 a 2.000€	De 2.000,01 a 2.466,21€	Máis de 2.466,21 €
Homes	4.420,0	65,8	472,7	799,8	153,3	1.288,4	683,9	335,8	170,6	495,5	20,9
Incapacidade permanente	610,5	2,1	92,90	109,60	31,30	194,9	84,6	33,8	15,6	36,5	4,8
Xubilación	3.474,7	48,5	147,20	651,40	98,30	1.066,3	588,5	301,1	154,7	458,8	16,1
Viuvez	166,9	6,6	108,10	23,70	4,40	19,4	7,9	0,4	0,0	-	0,0
Orfandade e favor familiares	167,9	8,6	124,50	15,10	19,30	7,8	2,9	0,5	0,3	0,2	0,0
Mulleres	4.645,6	83,7	1.462,3	1.716,7	180,9	749,6	311,9	84,2	35,4	84,8	4,0
Incapacidade permanente	324,7	1,4	94,20	85,00	14,60	68,8	28,3	11,2	5,2	12,9	1,5
Xubilación	1.976,7	36,1	632,60	771,60	54,20	238,2	130,8	61,5	29,3	71,1	2,5
Viuvez	2.169,3	37,0	610,00	844,40	91,50	433,4	149,3	10,9	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	174,9	9,2	125,50	15,70	20,60	9,2	3,5	0,6	0,4	0,2	0,0
Ambos os dous sexos⁽¹⁾	9.065,6	149,5	1.935,0	2.516,5	334,2	2.038,0	995,8	420,0	206,0	580,3	24,9
Incapacidade permanente	935,2	3,5	187,1	194,6	45,9	263,7	112,9	45,0	20,8	49,4	6,3
Xubilación	5.451,4	84,6	779,8	1.423,0	152,5	1.304,5	719,3	362,6	184,0	529,9	18,6
Viuvez	2.336,2	43,6	718,1	868,1	95,9	452,8	157,2	11,3	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	342,8	17,8	250,0	30,8	39,9	17,0	6,4	1,1	0,7	0,4	0,0

(1) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborales 2014. Ministerio de Empleo e S.S.

Para poder facer unha análise por CC .AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013 (últimos datos dispoñibles).

Cabe sinalar que aínda que en Galicia, o n.º de pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior no colectivo feminino (50,7%), non o son os importes das pensións recibidas. No total das CC.AA. o n.º de mulleres pensionistas chega ao 48,8%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2013 os 9.855€ fronte aos 13.340€ dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 73,9% do importe da pensión masculina, ou o que é o mesmo un 26%€ menos, o que supón unha significativa diferenza (3.485€ menos ao ano).

A muller galega tamén está en desvantaxe se a comparamos coa pensión media das mulleres do resto de CC.AA., con 870€ menos.

As pensionistas galegas ocupan o terceiro lugar das máis baixas, despois de Murcia, Extremadura e Castela-A Mancha.

Cadro 5.55

Pensión por CCAA e sexo. Exercicio 2013

	Total	Mulleres	Homes
	Pensión media anual	Pensión media anual	Pensión medio anual
Andalucía	11.847	10.000	13.572
Aragón	13.725	11.073	16.072
Ppdo. de Asturias	16.204	11.698	20.216
Illas Baleares	12.150	10.310	14.028
Canarias	12.089	10.411	13.617
Cantabria	13.632	10.863	16.229
Castela e León	13.158	10.863	15.091
Castela A Mancha	11.531	9.787	12.796
Cataluña	13.492	11.062	16.077
Comunidad Valenciana	12.130	10.165	13.995
Extremadura	10.987	9.688	12.059
Galicia	11.575	9.855	13.340
C. de Madrid	15.568	12.606	18.549
Rexión de Murcia	11.375	9.596	13.024
A Ríoxa	12.650	10.588	14.485
Cidade de Ceuta	15.179	11.750	18.502
Cidade de Melilla	14.287	11.444	17.138
Total	12.900	10.725	15.075

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013

